

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Правління Національного банку України “Про
затвердження Положення про визначення методики формування страхових
резервів та вимог до методики розрахунку викупної суми та внесення змін
до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”
(далі – Проект постанови)**

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Національний банк України (далі – Національний банк) відповідно до пункту 8¹ статті 7 розділу I Закону України “Про Національний банк України” здійснює державне регулювання та нагляд на індивідуальній та консолідованій основі на ринках небанківських фінансових послуг у межах, визначених Законом України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг” (далі – Законом про фінансові послуги) та іншими законами України.

У підпункті 11 частини першої статті 36 Закону України “Про страхування” (далі – Закон про страхування) визначено, що до основних функцій Національного банку належить, зокрема, встановлення правил формування, обліку і розміщення страхових резервів.

Крім того, 24.07.2021 набрав чинності Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правового регулювання страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою” № 1601-IX від 01.07.2021 (далі – Закон № 1601-IX), яким, зокрема, внесено зміни до статті 30 Закону про страхування, відповідно до якого визначено повноваження Національного банку змінювати перелік страхових резервів та порядок їх розрахунку.

Таким чином, ураховуючи кращу міжнародну практику регулювання страхового ринку та застарілість норм чинних нормативно-правових актів, які не враховують, зокрема, складність та вимоги до окремих видів страхування, потреби у врегулюванні порядку розрахунку та врахування очікуваних доходів від реалізації переходу до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за заподіяні збитки (далі – очікуваних регресів), не встановлюють вимог до даних, які використовує страховик для розрахунку страхових резервів, мають різну термінологію, що впливає на порядок розрахунку та розмір страхових резервів, сформованого страховиками, Проектом постанови пропонується врегулювання проблемних питань та встановлення єдиних підходів щодо формування технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, та резервів із страхування життя.

Зазначені проблеми не можуть вирішуватися за допомогою ринкових механізмів, оскільки вони стосуються реалізації повноважень Національного банку, визначених Законом про фінансові послуги. Також проблема не може бути розв’язана за допомогою чинних нормативно-правових актів, оскільки такі акти є неактуальними та потребують перегляду.

Суб'єктами, на яких поширюється дія регуляторного акта, є страховики, держава.

Проблема, яку пропонується розв'язати шляхом державного регулювання, негативно впливає на діяльність страховиків.

II. Визначення цілей державного регулювання

Цілями державного регулювання, що безпосередньо пов'язані з розв'язанням зазначених проблем, є забезпечення стабільності діяльності страховиків, можливості виконання страховиками своїх зобов'язань та захисту прав споживачів послуг у сфері страхування.

Проект постанови розроблено з метою встановлення єдиних підходів щодо формування технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, та резервів із страхування життя.

III. Визначення та оцінка всіх прийнятних альтернативних способів досягнення зазначених цілей, наведення аргументів щодо переваг обраного способу

Альтернативним способом досягнення зазначених цілей може бути залишення чинного стану законодавства, що регулює питання формування страхових резервів, вимог до методики розрахунку викупної суми.

Перевагами такого способу досягнення встановлених цілей є застосування страховиками діючих норм законодавчих актів (що пропонуються до визнання такими, що втратили чинність Проектом постанови), до яких страховики адаптували свою діяльність, та напрацювання досвіду Національним банком щодо регулювання питань формування страхових резервів. Однак, у такому разі недосконалість законодавства в цій сфері та відсутність вимог до даних, що використовуються для розрахунку резервів, до вибору методів формування страхових резервів, виходячи з відповідності даних страховика припущенням та вимогам, які застосовуються до відповідного методу, наявний нерегульований порядок врахування очікуваних регресів, прогалини у вимогах до порядку проведення оцінки адекватності страхових резервів тощо поглиблюватиме проблему з дефіцитом сформованих резервів, збільшуватиме витрати Національного банку на нагляд, інспектування та розгляд скарг споживачів послуг у сфері страхування.

Іншим способом досягнення встановлених цілей є прийняття запропонованого Проекту постанови, перевагами якого є якнайшвидше врегулювання норм, які зменшать імовірність погіршення фінансового стану та рівня сформованих резервів страховика для виконання страхових зобов'язань, сприятимуть зростанню рівня платоспроможності страховиків, а надалі довіри суспільства до страховиків та їхніх послуг. Недоліками такого способу є потреба страховиків у можливому приведенні своєї діяльності відповідно до вимог Проекту постанови.

Тому Національний банк з урахуванням положень Закону України від 12

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Гелетій Юрій Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B20400000031110000DA450000

Дійсний до: 26.07.2023 08:51:34

Національний банк України

B/33-0008/77715

від 27.09.2022 17:35

вересня 2019 року № 79-ІХ “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг” обрав варіант прийняття запропонованого проєкту регуляторного акта як найкращий спосіб досягнення зазначених цілей.

ІV. Опис механізму, який пропонується застосувати для розв’язання проблеми, і відповідні заходи

Проєктом постанови передбачено затвердження Положення про визначення методики формування страхових резервів та вимог до методики розрахунку викупної суми.

Зі свого боку, Положення встановлює таке:

термінологію, що є спільною як для страховиків, що здійснюють страхування життя, так і для страховиків, що здійснюють страхування інше, ніж страхування життя;

вимоги до якості даних, що використовуються для розрахунку страхових резервів;

перелік видів страхових резервів, методи, умови та порядок їх застосування для розрахунку страхових резервів;

умови та порядок формування очікуваних регресів;

порядок перевірки адекватності страхових резервів;

вимоги до методики розрахунку викупної суми за договорами страхування життя;

вимоги до внутрішньої політики формування страхових резервів та до порядку документування результатів розрахунку страхових резервів.

Ступінь ефективності регуляторного акта оцінюватиметься за результатами аналізу збільшення розміру сформованих страхових резервів страховиками, обсягу інформації про сформовані страхові резерви під час розкриття в звітності страховиків.

V. Обґрунтування можливості досягнення визначених цілей у разі прийняття регуляторного акта

Вимоги регуляторного акта обов’язкові до виконання усіма страховиками. Ризик як негативного, так і позитивного впливу зовнішніх чинників на дію цього регуляторного акта потенційно зумовлюється, головним чином, змінами в законодавчих актах України, що може призвести до потреби внесення змін до цього регуляторного акта.

Упровадження вимог такого регуляторного акта не потребує додаткових витрат Національного банку, оскільки здійснюється в межах його повноважень.

Здійснення державного контролю та нагляду за додержанням вимог акта відбуватиметься в межах здійснення Національним банком наглядової діяльності на страховому ринку.

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Гелетій Юрій Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B2040000031110000DA450000

Дійсний до: 26.07.2023 08:51:34

Національний банк України

B/33-0008/77715

від 27.09.2022 17:35

VI. Визначення очікуваних результатів прийняття акта

Прийняття Проєкту постанови забезпечить таке:

уніфіковані підходи щодо формування технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, та резервів із страхування життя; запровадження єдиних сучасних актуарних методів розрахунку резервів.

Єдині підходи формування страхових резервів у потрібному розмірі забезпечать адекватну оцінку страхових зобов'язань для здійснення майбутніх страхових виплат.

Прийняття Проєкту постанови сприятиме ефективному виконанню страховиками своїх зобов'язань.

Прийняття регуляторного акта дасть змогу запобігти порушенню прав клієнтів фінансових послуг за договорами страхування та перестраховування і позитивними результатами прийняття акта буде зменшення кількості порушень прав споживачів та додатковий захист прав споживачів щодо виконання зобов'язань страховиками.

VII. Визначення показників результативності акта

Показники результативності регуляторного акта такі:

1) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта.

Регуляторний акт поширюватиметься на страховиків, загальна кількість яких станом на 30.06.2022 становила 142;

2) кошти і час, що витратять суб'єкти господарювання та/або фізичні особи у зв'язку з виконанням вимог акта.

Витрати коштів та часу фізичних осіб, пов'язані з виконанням вимог акта, не передбачаються.

Часові витрати страховиків, пов'язані з приведенням відповідно до вимог цього регуляторного акта своєї діяльності щодо приведення відповідно до порядку формування технічних резервів за видами страхування, іншими ніж страхування життя, та резервів із страхування життя;

3) сформовані страхові резерви.

За даними звітності страховиків станом на 30.06.2022 страхові резерви склали 36 473,0 млн грн;

4) сформовані технічні резерви з видів страхування інших, ніж страхування життя.

Такий показник станом на 30.06.2022 склав 21 359,4 млн грн;

5) сформовані резерви із страхування життя.

Такий показник станом на 30.06.2022 склав 15 113,6 млн грн.

VIII. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності акта

Відповідно до статей 3 та 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Гелетій Юрій Ігорович

Сертифікат 36186A0FEAAD76B20400000031110000DA450000

Дійсний до: 26.07.2023 08:51:34

Національний банк України

В/33-0008/77715

від 27.09.2022 17:35

проводить базові, повторні та періодичні відстеження результативності власних регуляторних актів з урахуванням Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14.04.2004 № 471.

Відстеження результативності регуляторного акта проводитиметься з використанням статистичних даних. Цільові групи осіб для опитування чи наукові установи не залучатимуться для проведення відстеження результативності регуляторного акта.

Базове відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься протягом року з дня набрання чинності цим актом відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності", оскільки для відстеження результативності використовуватимуться статистичні дані, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження проводитиметься не пізніше двох років із дня набрання чинності регуляторним актом.

Періодичне відстеження результативності – один раз на кожні три роки з дня закінчення заходів із повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Для відстеження результативності акта Національний банк використовуватиме дані, отримані за результатами діяльності страховиків.

Інформування суб'єктів господарювання щодо основних положень регуляторного акта здійснюватиметься шляхом його оприлюднення на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку.

В. о. Голови Національного банку України

Юрій ГЕЛЕТІЙ

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД
Підписувач Гелетій Юрій Ігорович
Сертифікат 36186A0FEAAD76B20400000031110000DA450000
Дійсний до: 26.07.2023 08:51:34

Національний банк України

B/33-0008/77715
від 27.09.2022 17:35